

1
= 180.
Helmond Heemkundekring Helmond-Peelland
Helmond, stad waar ik ben geboren.

Muz. C. Smit
Muz. C. Smit

Liedjes en gedichten over Helmond

Helmond, jij bent me zo ver-trouwd
Bloemlezing van liedjes en gedichten over Helmond verschenen in
bundels, kranten, tijdschriften en op CD's.

17
Geen and're stad kan me mier be-ko-ren

25
Geen and're stad waar ik zo van houd

Op de omslag: Lied "Helmond stad waar ik ben geboren", muziek en tekst: Cor Swinkels

Liedjes en gedichten over Helmond

*Bloemlezing van liedjes en gedichten over Helmond verschenen in
bundels, kranten, tijdschriften en op CD's.*

PEELLAND

Dit is een uitgave van Heemkundekring Helmond-Peelland, Opgericht 24 mei 1948

Commissariaat en abonnementen: Binderseind 19, 5701 ST Helmond

Redactie: Paul Jacobs

Druk: Drukkerij van Stiphout Helmond

Bronvermelding bij overname van deze tekst: Paul Jacobs, "Liedjes en gedichten over Helmond..." uitgave Heemkundekring Helmond-Peelland 2007-03-27

ISSN 0166-3585

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Geschiedenis	7
Poëzie algemeen	7
Poëzie Helmond	10
Liedjes en gedichten over Helmond 1671-1945	13
Geschil over steken van turf 1671	13
Juich Helmond 1824	14
Zetters en eters 1868	15
Het Helmonds Colveniersgilde 1886	17
Helmonds Adel begin 1900	19
Nieuw lied van de Helmondse stakers 1904	20
Nieuwjaar in 1907	22
Aan Phileutonia 1910	23
Vreugdegalm op roodververij van Carp garenfabriek 1911	24
Een lied op Helmondia I 1920	25
De Hoogeindsche straat als kampement 1920	27
Helmond vooruit 1920	29
Aan Hannes uit de Peel 1920	31
Op ter propaganda 1920	32
Annexionisme 1920	34
De Leeraarskamer 1926	35
Het nachlicht op school 1926	37
Epiloog 1926	39
De Zaterdagse Zuid Koninginnewal 1930	40
Glorie van Helmond 1931	41
Liedjes en gedichten over Helmond 1945 - heden	42
Aan Helmond 1948	42
Lied van de luchtbrug 1953	44
Lied van St Eloy 1961	46
Lied van dien Burger 1966	48
Welkomst'Groet aen d'Edele Bewindslieden 1970	49
Carnavalslied "Het woningenwoud" 1973-1975	50

Hellemond skruwt	51
Helmondlied 1977	53
Het kanaal 1978	54
Op de opening van het stadskantoor 1980	56
De Bosse tram 1983	57
Zuidwal 2004	58
Wegwerpgedicht bij stenen klomp in de Veestraat 2006	59
Veul ète is nie gezond 2006	60
Hotel restaurant St Lambert 2006	62
Droom 2006	63
Beeld en poëzie 2006	67
West Ende 2006	68
Banken in het voetgangersgebied 2006	69
Bij de boekhandel 2006	70
Loflied op Helmond 2007	71
Lijst geraadpleegde literatuur	74

Voorwoord

Vrij naar het woord van Vondel (1578-1679) geldt nog steeds “De liefde tot zijn stad is ieder aangeboren”.

Vondel

En waar liefde is, is poëzie, zelfs als de stad ons soms teleurstelt. Zodra Helmond wezenlijk ter sprake komt, ook als we in sarcasme of ironie iets zeggen, dichten of zingen, voelen wij een trilling van gelukkige herkenning.

Zeker nu er een stadsdichter in Helmond is benoemd vond ik het juist aandacht te schenken aan de vele gedichten en liedjes, die in het verleden door Helmonders zijn gemaakt.

De opkomst van de lands- en stadsdichter kan worden gezien als een wedergeboorte van de vroegere chanteur ambuland, de straatzanger/muzikant.

Daarom dat ik in deze uitgave van de Heemkundekring Helmond-Peelland voorafgaande aan een aantal gedichten eerst de geschiedenis van de poëzie in het algemeen en vervolgens die van de poëzie in Helmond in dit boekje heb weergegeven.

Veel dank ben ik verschuldigd aan mevr. Drs L. van Zalinge van het historisch informatie Centrum Helmond voor zowel het vergaren van de gedichten als het zoeken naar bijpassende foto's uit het archief van de gemeente Helmond.

Het merendeel van de foto's zijn eigendom van de gemeente. De namen van de fotograven zijn zeker van de oude foto's niet te achterhalen. Ik dank ook al diegenen, die toestemming gaven om hun gedichten in dit boekje weer te geven.

Namens de Heemkundekring Helmond-Peelland wens ik U veel kijk- en leesplezier.

Paul Jacobs.

Geschiedenis poëzie algemeen

De toonkunst, de muziek, de dichtkunst, de poëzie, zijn elkaar zeer verwant.

De oude Grieken maakten zelfs geen onderscheid tussen deze kunsten.

De makers van de Griekse drama's waren dichter en componist tegelijk.

Al voor onze jaartelling probeerde men zijn gedachten in dichtvorm te vertellen.

60 jaar v. C. liet een Romeinse vader voor zijn overleden dochter een jammerkreet beitelen op haar graf.

De verzen op de Romeinse graven vervulden een noodzakelijke functie n.l. het herinneren van de levenden aan de doden, want alleen op deze manier kon hun zielenrust verzekerd worden.

De middeleeuwse troubadours en minnezangers droegen hun gedichten ook vaak zingend voor.

“Hebban olla vogala...” wordt volgens sommigen beschouwd als het oudst bekende Nederlandse liefdesversje opgeschreven in het Oud-Westnederfrankisch rond november van het jaar 1000.

In deze periode werd literatuur in de volkstaal mondeling overgeleverd.

De volledige tekst luidde: *Hebban olla uogala nestas bigunnan hinasse hic enda thu uuat unbidan uue nu*”, hetgeen vertaald zou betekenen: *“Hebben alle vogels nesten begonnen, behalve ik en jij. Waarop wachten wij nu?”*

Henric van Veldeke, een Limburgs edelman, die leefde vanaf de eerste helft van de twaalfde eeuw tot 1190, is de oudste bij naam bekende Nederlandse dichter/schrijver, die in de volkstaal dichtte.

Henric van Veldeke

De taal van de kerk was Latijn, de taal van de adel en ambtenaren was Frans.

Ook vader Cats, Nederlands staatsman en dichter, die leefde van 1577 tot 1660, gebruikte de poëzie om zijn gedachten over te brengen. Hij beschreef hoe Constantijn Huygens, letterkundige en diplomaat, 1596 - 1689, zijn kinderen leerde lezen:

*“Hij gaf hen op de vloer, daer sat hij in het sant,
en wees een A, een B te stellen metter hand
Al scheen het gantsch beslagh tot spel alleen te strecken,
Soo leerde toch de jeught bequame letters trecken.”*

Poëzie schrijven was in het begin een elitaire adellijke bezigheid. Een ridder moest goede manieren kennen en daartoe behoorde ook liederen maken.

Hertog Jan III van Brabant, die leefde in de veertiende eeuw, was behendig in het omgaan met zwaard en lans, maar hij verstond ook de verfijnde kunst van liedjes maken.

Ook de gewone burgers maakten hun eigen versjes vooral over de liefde.

In de middeleeuwen trok de speelman rond tijdens kermissen en bij het nieuwjaarswensen liepen liedjeszangers langs de huizen en kregen voor hun gezongen wensen een geldelijke beloning.

Hij, de hoeder van de poëzie, zong liedekens over de liefde en het liefdesverdriet of over scabreuze zaken, die gewaagd van aard waren. Naderhand kwam er zelfs een tijd, waarin menigeen een klein boekje vol van teksten met obscene poëzie bij zich droeg. Na 1800 was dat afgelopen door zelfcensuur van boekverkopers of opgelegde censuur van hogerhand.

Een andere groep van poëzie waren de geestelijke liederen met onder anderen de kerstliedjes en de historische liedjes over belangrijke gebeurtenissen, zoals de dood van de koning of over de veldslag van Napoleon bij Waterloo.

De cultuur ten aanzien van de volksmuziek en poëzie veranderde in de loop van de 18e en 19e eeuw door de verstedelijking en de industrialisatie, door de opkomst van verenigingen op het gebied van de muziek en de cultuur, door het onderwijs op cultureel gebied en de

bemoeienis van overheid en religie op volksvermaak.

Vaak werden gedichten - al of niet in opdracht - geschreven bij gelegenheid van een belangrijke gebeurtenis in een stad, regio of land. Denk bijvoorbeeld aan Vondels inwijdingsgedicht bij de opening van het nieuwe stadhuis van de gemeente Amsterdam in 1655.

Vanaf 2000 wordt in Nederland jaarlijks eind januari de gedichtendag georganiseerd.

Gerrit Komrij werd benoemd tot Dichter des Vaderlands voor de periode 2000 tot 2004.

In 2004 viel deze eer te beurt aan Driek van Wissen.

Hertog Jan III van Brabant 1300-1355

Geschiedenis poëzie Helmond

In de eerste helft van de 17e eeuw was er in Helmond een actieve rederijkerskamer, de Vlasbloem, waar les werd gegeven in het dichten door Willem Penninx, die van beroep trommelslager van de stad en orgeltrapper in de kerk was.

In het najaar van 1853 zongen de arbeiders van de fabriek van Kaulen & Co tijdens het zogenaamde weversoproer een lied, waartegen Burgemeester van den Dungen met kracht optrad.

Een van de bekende dichters was Cornelis van Lierop, die bekend stond als Cornelis Kuffers. Hij kon met zijn verhalen, grappen en zelf gemaakte liedjes de plaatselijke gebeurtenissen weergeven, zoals het patroonsfeest van deken Spierings in 1876.

Andere bekende gedichten en liedjes waren: "De ijzeren bruiloft" een spotticht op C. Spoorenberg, oud wethouder van Helmond, "Vreeselijk Drama! Afgespeeld in de Heistraat" (1905).

Vele gedichten zijn in de loop der jaren verloren gegaan maar in de archieven van de stad zijn nog honderden gedichten en liedjes te vinden in boeken, tijdschriften en dagbladen, teveel om in dit boekje te kunnen weergegeven.

In Helmond leeft nog steeds de poëzie.

In 1990 is opgericht de Stichting Literair Café Helmond om proza en poëzie voor iedereen toegankelijker te maken.

Als onderdeel van de tweejaarlijkse Literatuurprijs Helmond wordt de Oeuvreprijs uitgereikt, voor het eerst in 2004 aan Hans van de Waarsenburg, die als kind woonde in de kapperszaak van zijn vader aan de Zuid Koninginnewal en in 2006 aan Jacques Vriens, die in de Kerkstraat woonde in hotel St Lambert.

In het boekje "Literaire wandeling door Helmond 2006", opgezet door de Bibliotheek Helmond-Peel, het Literair Café Helmond en de gemeente Helmond, wordt de weg gewezen langs markante punten in de stad waar, op gevels en straatmeubilair, gedichten en citaten uit proza zijn aangebracht.

Woning van Hans van de Waarsenburg Zuid Koninginnewal

Op initiatief van de Stichting Literair Café is in Helmond de eerste officiële stadsdichter door het gemeentebestuur benoemd: Bert Kuijpers, dichter, cabaretier en eerder opperkletsmajoor bij de carnavalsvereniging De Keiebijters en Doctor in de Keiologie aan de Keiologische Hogeschool te Helmond.

Om de gedichten in het Helmonds te kunnen lezen en uit te spreken volgt allereerst een Helmondse les uit de CD "Umdekker zo van Haaw!"; Teksten Loek van Poppel ca.1980.

Hellemondse les

Iedere vogel die is gebekt
Zingt ABN of zeengt dialect
As ge ne melling as vurbeeld vat
Die fluit z'n liedje hartstikke plat.

*Refrein: want ons dialect ons Helmonds dialect
Is arig eigenaardig mi veul fraais dursppekt
Hellemondse les, een kniep dè is een mes
Allerhande dinger heb ik in m'n tes
Vat bevobbeld naw, ne pindol en een taw
Kendet nie mir volligen dan lèèr ik aw:
Alle aa's die zing wâ langer
Alle ee's zin oitgerekt
En de s-c-h- is baj ons s-k
Skitterend skon skerrep dialect.*

Knupkes en knöpkes, wâ eest verskil?
Asse nog alling zing, zing ze hil.
Knupkes zijn kneupen, een knöpke ne knop
Alling is heel. Let mar wir goed op!

Refrein:

Kie naw wân hangwang, 't lijkt wel Chinees

Taw vur n'n heidol numen waj pees

Slibberen skeuven, ne sul is ne zok

Olliedegallie d'n allië-n-ok.

Refrein:

En tenslotte tot leringhe ende vermaeck een lès-plenske uit:

Het Proufskrift ter verkriëging van de graag van Doctor

in de Keiologie aan de Keiologische Hoogeschool in Hellemond
deur Piet Swinkels, 20 fibberewarrie 1998.

Tekst: Piet Swinkels

Tekeningen Harry van Eijk

Verzorging Lès-plenske Martien Martens.

lès-plenk-ske

						
mök	zek-ske	wiejk	mel-ling	börd	Ao	auwg
						
jung	hois	hof	vè-re-ke	skup	scoen	schoe-ter
						
raaj-nas-sel	rom-me	sees-ke	knook	hang-wang	g'-loz-zie	buk-kem

Liedjes en gedichten over Helmond 1671-1945

Geschil over steken van turf

Dit chartjen van den Peel
Wijst met liniën aen,
Hoe wijt dat ieders deel
Daerin mach steecken gaen.

Wie steeckt op anders grondt,
Die wert hiervoor befaemt,
Dat hij zijn ziel doorwondt
En voor een dief geblaempt.

Eenieder steeckt in 't zijn
Soo valt er niet te zeggen,
Soo doet met niemant pijn,
Soo valt er geen uitleggen.

Mathijs van der Laeck, procureur der stad Helmond, 1671 op een kaart gemaakt bij een proces over geschillen tussen Bakel, Aarle en Helmond over het steken van turf, het weiden of schutten van vee of het plaatsen van bijenkorven op hare peel.

Turfsteken in de Peel

Juich Helmond

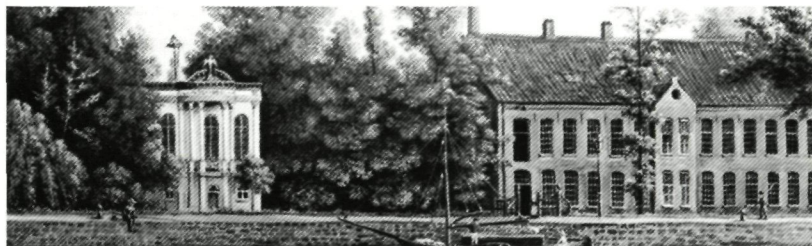
Juich Helmond en wijd onze Vorst uwen dank
Wie kan zoveel heils immer hopen
De Willemsvaart, die Zijn bevel deed ontstaan
En langs uwen stad en uw'velden mogt gaan
Staat, nog onvoltooid, U reeds open

Nooit konder uw vaders dien zegen voorzien
Die ge'U, door die vaart moogt beloven
Het heil dat fabriek en trafiek nu verbreedt
En zich over al uwen handel verspreidt
Gaaf eens uw verwachting te boven

Reeds ziet gij van volksschuit en pakschuit de vlag
Ontrollen van masten en steven
En handel en scheepvaart door niets meer gestuit
Stort eerlang een schat in uw woningen uit
Om ruim en gelukkig te leven

Straks sticht men regts en links langs de vaart
En pakhuis en lusthuis en woning
En wie sedert jaren uw stadje niet zag
Bewondert uw voorspoed met vrolijke lach
En juicht dan: "Lang leve de Koning!"

Dit gedicht werd gemaakt bij gelegenheid van de gedeeltelijke ingebruikstelling van de Zuid Willemsvaart in 1825 en gepubliceerd in het Provinciaal Dagblad van 1 juli 1825.

Lusthof Nijverdal Kanaaldijk Helmond

Zetters en eters

Vroeger in onz'lummeljaren
Kenden wij de woorden niet
Die men thans voor knollewaren
Aardappels en kunstmest ziet.

Destijds zou een boer wel wanen
Dat zijn tong wis dubbel brak
Als hij toen zonder te tanen
Al die vreemde woorden sprak

Kali, kainit, superphosfaat
Huper-hydro-silicaat!
Als een boer zoo'n woord nu loslaat
Doet hij dat geheel niet kwaad.

't Gaat vooruit in landbouwkunde
De oude sleur heeft afgedaan
Wat men eerst geen aandacht gunde
Komt met studie nu vooraan.

Aardappels "eters"

Om goed aardappels te teelen
Let men nu op soort en grond
En de soorten zijn er velen
Die men vroeger hier niet vond

Thans zijn er veel exemplaren
Die men van aardappels ziet,
Vroeger twee slechts en die waren:
Eters, zettters; anders niet.

Eters waren droog patatten
Voor het eten slechts bestemd
Zettters waren de meer natten
Voor het poten aangewend

's Zaterdag kwamen er boeren
Hier in Korenbeurs bijeen
Om gesprekken saam te voeren
Over handel, ruil en leen.

Als ze van het marktplein kwamen
Waar z'hun waar hadden verkocht
Was 't dat zij een borrel namen
En de beurs werd druk bezocht.

32 coupletten door een Helmondse schoenmaker waarvan er hier enigen zijn weergegeven 1868.

**Het Helmonds Colveniersgilde.
Opgericht in 1186.**

In vroegere tijd, heel lang geleden,
Waren er schutters overal
In Brabants gouwen, ook in steden
Van iets beteek'nend zielental.

Ook Helmond was toen reeds een stadje;
't had poorten, grachten en kasteel;
de sterksten, flinksten van de burgers
namen destijds aan 't schutt'ren deel.

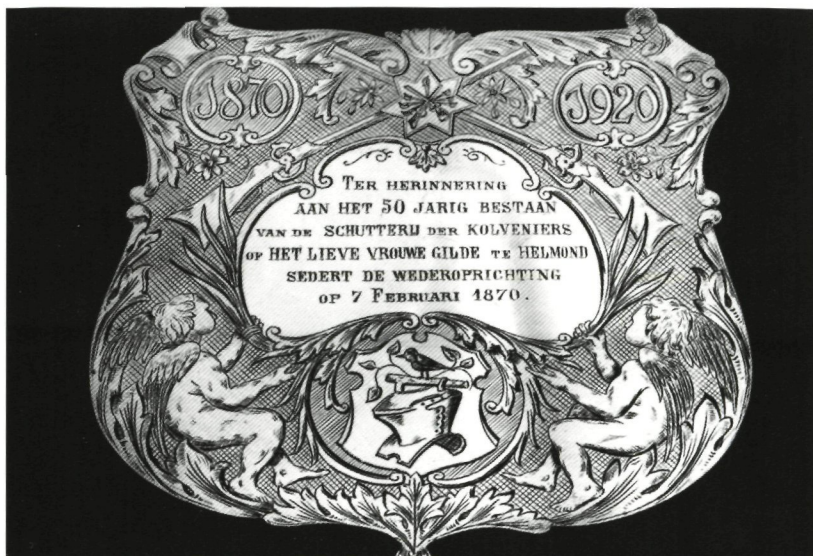
Van ieder ambacht werden enkelen
Door de kasteelheer aangesteld;
In overleg met stadsbewinders
En 't werd als grote eer geteld.

Ze hoefden niet zo juist te schutt'ren
Of t'exerceren in de pas,
Omdat de schut toen meer voor orde
Zoveel als stadspolitie was.

Er was een trom'laar en een fied'ler,
Die voorop bij parade ging,
Waarbij de vaand'laar 't vaandel zwaaide
En 't schildtros om de koning hing.

Ze gingen dikwijls koningschieten,
Een houten vogel op een staak;
Met sjerpen om en schutinsignes
En dronken dan veel bier; goed raak.

Ook moesten zij 's nachts patrouilleren,
Letten op dieven en op brand,
En overal de rust bewaren,
Als er iets kwaads was aan de hand.

Schild 50 jarig bestaan Helmonds Colveniersgilde

Ze kregen nooit soldij of centen,
Maar van de stad hun tonnen bier
En eens in 't jaar was 't volop eten,
Als 't jaarlijks dan hun teerdag wier.

Wat konden dan die mensen schransen,
Als hadden ze lang niets gehad;
Ze dronken daarbij als kamelen
En ieder schuttersbeen was zat.

.....

Het leeft nog voort in de traditie
Dit edel corps der Colveniers,
Met al d'insignes en de titels
van Kapiteins en Officiers.

Ter gelegenheid van het 700 jaar bestaan van het Colveniersgilde is in 1886 een zeer lang gedicht gemaakt, waarvan hier een gedeelte is opgenomen. Geweren noemden ze toen "colven"

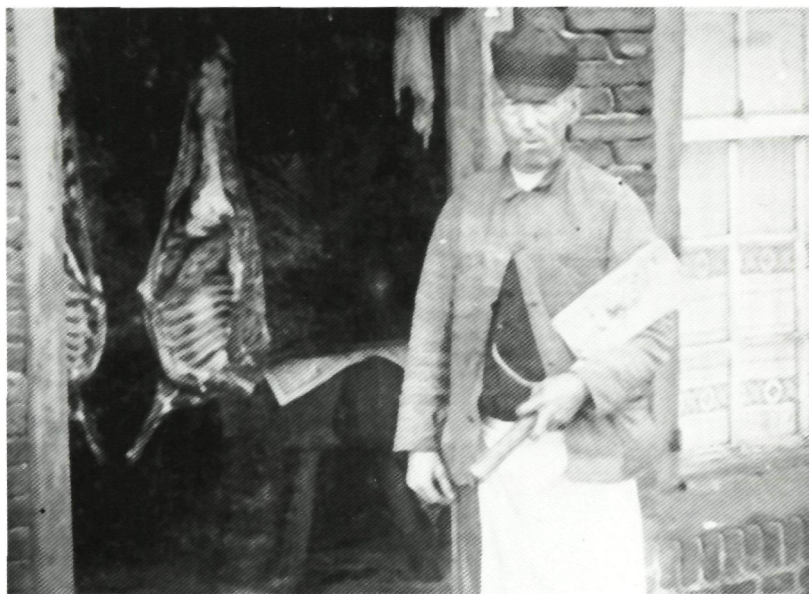
Helmonds adel.

De Hellemonders hoieren toej'n deftig volluk
Al hi hai 'n pet en draagt zai ne scholluk;
Want iedereen in Hellemond mi'nen dobbelen naam.
Zeengt gallie ut refrein noa mai allemaol saam. Refr.

De Hellemonders zèluf zing doar wel oan gewènd.
Ze stoan mit diejen bainaam 't beste bekend.
't Kumt heil dik veur, dè me zèllfs nie wit
Hoe iemande krek volgens z'n trouwbuukske hiet.

Pesturke was bàs over Jan Lèrefiep
De Pauws was getrouwd mih jen dòchter van de Kiep.
As den Turk wa zat waar van de Zandboer z'n biejer,
Ha hai mitte Keij en de Kiesel pleziejer.

Lied van onbekende herkomst, 14 coupletten, begin 1900; archief Helmond

Narrus den Turk

Nieuw lied van de Helmondsche stakers

Heb je wel gehoord,
Wie de stakers stoort
Van Helmond en omstreken?
't Is toch een heel schandaal,
Ja dat weten we allemaal
Maar zij zullen toch hun woord niet breken.

*Refrein: Arme vrouwen en kinderen
Zullen we ten allen tijde steunen,
O! Wat een schande !
Wat heeft men ons toch aangedaan.*

Het is nu toch geschied
En wij verzwijgen het niet,
Ach, als wij ons niet laten dwingen,
Zoolang Helmond heeft brood
Gaan wij van honger nog niet dood
En dan zullen wij 't wel weten te vinden

Refrein:

De getouwen lopen snel
Maar de wevers zijn ook hel
En het zijn onder ons toch vrienden!
Maar ze zin er uitgescheid'
Ja zonder onderscheid
Omdat ze te weinig verdienen.

Refrein:

De heeren hebben 't wel niet graag
Maar de wevers zijn niet traag
Zij zullen ook den moed niet verliezen.
Een commissie werd gevormd,
Maar die zaak is al verwormd,
Daarom gaat 't niet zoo als zij verkiezen.

Refrein:

Nu ten slotte aan mijn lied
Ja ik weet 't allemaal niet,
Ja ik hoor het zoo maar zeggen
Dat de Heeren zijn zoo taai
Gelijk een oude haai
Maar ze zullen toch wel neer moeten leggen.
Refrein:

Stakerslied, uitgegeven tijdens de staking bij Sanders & Swane 1904.

Door de firma Sanders en Swane
werd het volgende schrijven gericht
aan den Adviseur van den R. K. Textielbe-
werkersbond „St. Severus” te Helmond.

Helmond, den 29 Febr. 1904.

*Den WelEerw. Heer N. Wouters, Adviseur van den R. K. Textielbewer-
kersbond „St. Severus,” te Helmond.*

WelEerw. Heer!

Naar aanleiding van ons onderhoud hebben wij de eer U Ew. mede te deelen, dat wij *genoegen* nemen met eene arbitrale commissie, bestaande uit twee door ons te benoemen fabrikanen en twee wevers te benoemen door den R. K. Textielbewerdersbond „St. Severus”, die zich een vijfden persoon, buiten Helmond woonachtig, assumeeren, die *alleen* de arbitrale uitspraak doet, mits ons door den R. K. Textielbewerdersbond „St. Severus” schriftelijk wordt medege-
deeld, dat hij met deze arbitrale uitspraak *genoegen* neemt.

Wij zouden het alleszins wensche-
lijk vinden, dat deze commissie ook
beoordeelde eene loonsregeling naar
het scheutenstelsel, welk tarief wij de
commissie zullen voorleggen, om
voortaan elke moeilijkheid uit den
weg te ruimen.

Intusschen hebben wij de eer te zijn,
Hoogachtend.

SANDERS & SWANE.

Krantenartikel over staking in 1904

Nieuwjaar in 1907

Ja, ja! Da's waar!
Ik wensch aan mijne klantenschaar
Zeer veel geluk in 't nieuwe jaar
Rook in dit en meerdere jaren
Steeds geregeld puik sigaren,
't Zal vreugd en blijheid baren,
En ik durf u te verklaren:
'k Ben op iedere dag van 't jaar
Voor verkopen gaarne klaar.

En nieuwjaarswens van Henri Michielsens een bekende gelegenhedsdichter, die een sigarenwinkel op de Heuvel had in 1907.

In de beide kranten, de Zuid Willemsvaart en het Nieuws van de week verschenen met nieuwjaar vele wenssen van het gemeentebestuur, de geestelijkheid, de notarissen en de middenstand.

Henri Michielsens

1850 - Aan "Phileutonia"- 1910

Gij zijt met uwe stad, bij lach en tranen,
Bij groote vreugd en diepe zielesmart,
Met rouwomfloersde trom of blijde vanen,
Steeds één geweest van ziel, steeds één van hart.

Gij had uw Helmond lief, en hare banen,
Haar blauw en geel, dat iedre smette tart,
Gij hield ze hoog! De jaren, de vergane
Ze spreken van uw trouw, in strijd gehard!

O, 't is bewijs van dankbaar-blij waardeeren
Dat nu die stad haar hulde jubelt uit,
Fanfaargeschetter, zangersliedren luid

Om strijd den lof verkondgen van uw Eere,
Uw eer, dat, Koninklijk, en nooit gestuit
Gij uwen weg gegaan zijt steeds vooruit!

G.J.H. Hendriks 13 augustus 1910.

Harmonie Phileutonia 1890

Vreugdegalm op roodververij van Carp Garenfabriek

Wat in de fabriek te zien is
En wat daar geschiedt
Met onze prachtmachines
Dat weet vast ieder niet
Haspelen, fitsen, smeren, krijten, bijten ook,
Afkoken drogen, in vuur en damp en rook!
Afklinken, keuren, pakken, krappen mee
Waar wij mee geuren en werken tevreë.

*Een gedeelte van een gedicht bij het 50 jarig bestaan van de roodververij door
M.P.Okhuijsen uit Rotterdam in 1911.*

Carp Garenfabriek Kanaaldijk Helmond

Een lied op Helmondia I

Het was zondagmiddag kwart na twee
Toen speelde Helmondia tegen S.D.W.
In Beek en Donk waren zij vereerd,
Daarom kwamen zij nu maar gecombineerd.

De scheidsrechter floot beide clubs in het veld
Maar wij misten Hendrik Bijsterveld,
En de jongens stonden niet met lust
Maar het bleef nog blanke stand voor rust.

Honderden zongen achter de goal verblijd
Helmondia is en blijft in meerderheid
En het duurde nog geen half uur
Of de S.W.W.-ers keken zuur.

Van links naar rechts over den grond
Pingelde men er eentje in 't oud verbond
Dat deed onze duivel Jan van Bree,
Die bracht er 'n overwinning voor ons mee

Elfal van Helmondia in 1928

Ook voeg ik erbij, hier voor het lest
Deed scheidsrechter Jongen goed z'n best
Daarom geven wij hem hier in 't lied een pluim
En ik teeken hoogachtend: Karel de Bruin

Karel de Bruin woonde Binderseind 48 Helmond Helmondia won met 1-0 aldus het dagblad op 7 oktober 1920.

De Hoogeindsche straat als kampement voor het vreemde element.

Wie had zo iets kunnen droomen,
En toch het is er van gekomen,
Straatnaam Oliemolen is weggenomen
Die klonk zoo ordinair voor economen.
We schrijven nu Hoogeindsche straat
Die naam is meer magnifiek en kordaat
Daarvoor wordt geen mensch geschaad.
't Zal wel wezen 'n besluit van B. en W.
We namen hem in 't stadhuisboekje mee
Nadat in alle rust en vree
De nieuwe huisnummering in onze stee
Had plaats gemaakt voor den nieuwen naam
Dien we voortaan schrijven allen te saam
Opdat de brieven die we verzenden
Niet komen in handen van onbekenden
Maar al heeft Oliemolen nu afgedaan
Bij dit feit kan ik het niet laten staan
We krijgen nu telkens nieuwe burenen
Die alhoewel ze hier geen woning huren

Hoogeindsestraat met fabriek P. de Wit

Geruimen tijd en wijle hier blijven turen
't Is nu mijn vraag hoelang of dat mag duren
Dat 't zwervend volkje hier kampeert
Dikwijls brutaal en heel ongegeneerd
De gansche buurt komt lastig vallen
Met allerlei negotie of kampherballen
We zijn hiermee niet erg op ons gemak
Voelen weinig voor een dergelijk vak
Was die last nu niet zo groot
Dan zweeg ik deze zaak maar dood
Me dunkt er was wel ander terrein
ze behoeven nu juist niet bij ons te zijn
Ons buurtje is toch wel groot genoeg
Zonder dat volkje laat en vroeg
We zijn ze liever kwijt dan rijk
Is er geen plaats aan den Bakelschen Dijk
Zoo wat buitenaf met toezicht er bij
Dan waren wij buurtbewoners blij
We worden met hun nooit familiair
Ze zijn meestal te guur en ordinair.

*W. Zondervan, geplaatst als protest tegen de komst van een fabriek Helmondsch
Dagblad 21 oktober 1920*

Helmond vooruit

Helmond bouwde nieuwe huisjes
Op den bult en aan 't kanaal;
En ze zijn voorwaar heel aardig,
Gerieflijk, netjes, allemaal.

En daar wonen nette mensen
Uit het volk de beste keur,
Met een blinkend koperen knopje
Aan de voor- en achterdeur.

Als je daar nu eens gaat wandelen,
Of je moet er werkelijk zijn;
Jongen loopt dan maar voorzichtig
Want je voeten doen er pijn.

Fietsen kun je er onmogelijk,
't Kost je iedere week een band,
Stap maar liever af en loop wat,
Anders tuimel je in 't zand.

Maar ik zei daar wonen mensen
Van beproefde zindelijkheid,
Wien de glans en fleur van netheid,
Over heel hun wezen leit.

En nu kan ik maar niet snappen,
Nu ik dat-al ben nagegaan
Waar komt dan die grote bende
Vuile kinderen vandaan?

Ze loopen daar met vuile neuzen
En afgezakte luiers rond
Ze graaien zelfs in paardenvijgen
En hebben modder in den mond!

Ze lopen er op bloote voetjes,
Op scherpe keien op en neer
Lachen, sollen, dreinen, hollen
Gevaarlijk voor het druk verkeer

Moeder in je nette huisje
Toon je ware volksaard
Want je kroost is onze toekomst
Dat is toch wel verzorging waard.

Je zit daar nu in mooie huisjes
Wel klein, maar voor een kleine som,
Ze maken het je wel gemakkelijk,
Kijk ook eens naar je kinderen om.

Mag ik zeggen dat ik bang ben,
Ook al is je buurtje geplaveid,
Dat de snotneus van je kinderen
Tegen al die netheid strijdt!

Een onbekende dichter, die schrijft onder het pseudoniem Hannes uit de Peel in de Helmonsche courant van 11 september 1920. Men veronderstelt dat dit een Helmondse criticus is, die onder deze schuilnaam schrijft.

Woningen in de Beverstraat

Aan Hannes uit de Peel

Waarde Hannes uit de Peel
Dat ik ga schrijven is niet veel, maar toch is het te hopen
Dat je dit eens goed in je ooren zult knoopen.
Toen ik uw gedichtje las in de courant
Dacht ik wat is dat voor een rare klant!
Zeg Hannes waar ga jij je nou mee bemoeien
Schrijf liever iets anders b.v. over je koeien
En laat die moeders hier op den Bult met vree,
Daar doe je een heel beetje wijzer mee
En denk vooral als je iets gaat schrijven
Dat je nooit moet overdrijven
Ik zeg het je recht uit, ik zal er geen doekjes om vinden
Overdrijving was in uw schrijven ruimschoots te vinden.
Je weet wel die kinderen met die modder in den mond
En dat graaien in die paardenvijgen,
Mij dunkt je maakt het toch wel een klein beetje bont
Dat had je beter kunnen zwijgen
En een snotneus van zo'n kleine
Och dat kan ook echt geen kwaad
Iedereen zorgt maar voor de zijnen, dat die niets te wenschen overlaat.
Nee Hannes daar moet U je maar niet te druk over maken,
Je moet maar denken het zijn nog maar snaken.
En van hun moeders moet je ook alles niet verlangen
Die kunnen hun kleinen ook niet den heele dag op hun schouders hangen
Nou Hannes, het beste
Meer kan ik u niet wenschen ,
Maar schrijf in het vervolg
Niets meer over die arme menschen,
Ik begrijp niet of u me begrijpt
Maar dan weet het maar te zeggen
Dan zal ik het u op een volgende keer
Wel eens duidelijk uitleggen.”

Het antwoord op het gedicht "Helmond vooruit" door F.v.d.B. in de Helmondse courant van 11 september 1920. Hij woonde in de Lithoijenstraat

Op ter propaganda

Lezers, als ik u een wenk mag geven
Een goede raad, hij strekke u ten zegen
Een daad, 'n plezier voor heel uw leven
Schrik niet en zijt er niet op tegen.

Een abonnement te nemen op "De Zuid"
Nieuwsblad voor Helmond en omstreken
Aan alle lezers zeg ik het overluid
Doe 't allen, zoo geestelijk als leeken.

Veel nieuws geeft u dit blad
En zal immer meer nog geven
Redactie heeft mogelijk al hoop gehad
Tot Dagblad-Redactie te streven.

Eens kome zeker wel de tijd,
En daarom vooral "De Zuid" gesteund,
Raad ze aan wijd en zijd,
Telkens waar ge staat geleund.

Immers hoe grooter abonnementental
Naast adverteerders groot of klein
De Zuid ons Dagblad wezen zal
Eene verwachting, niet in schijn.

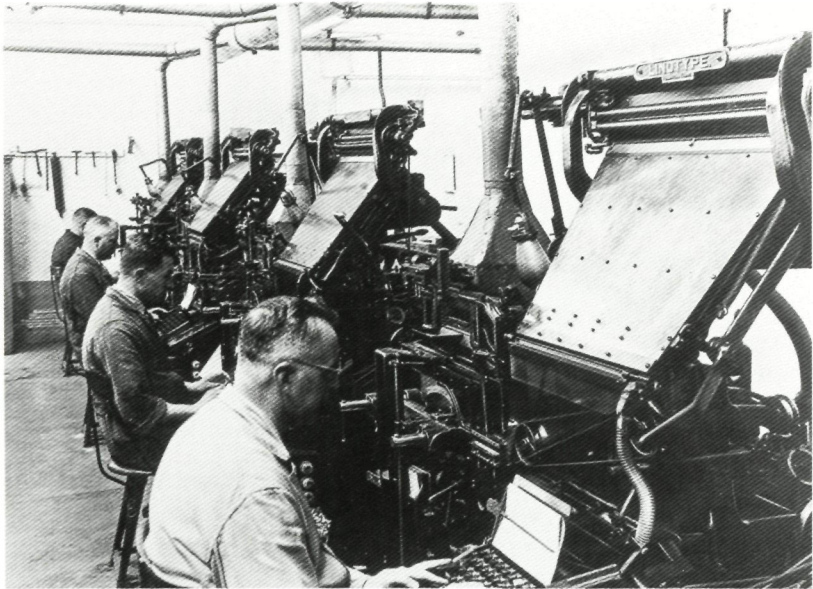
Zal dan eens onze hoop bevestigd zien,
Uitgevers, Administratie en redactie,
In dezen onzen steun te biën,
Deelen ook zeker deze consequentie,

Willen ook gaarne daartoe geraken,
Indien daartoe de kans bestaat
Lezers, wil dat dus mogelijk maken
Laat vloeien uwen steun met daad.

En dat 'De Zuid'uw Dagblad worde,
Met een talrijke lezerschaar
Strijden voor vrijheid recht en orde,
Voor God, koninginne en ook maar

Aan 't Vaderland gedacht
Aan ontwikkeling op allerlei gebied,
Rijk abonnementental geheel onverwacht
Tot dit doel gebracht in blij verschiet.

Ant.P.J.v.Woensel-Murrer, Helmond 22-8-'20. Geplaatst in de Helmondse Courant van 24 augustus 1920. Buiten verantwoording van de redactie

4 tekstverwerkers

Annexionisme

Annexatie van gemeenten in ons Brabant
Laatstelijk ter hand genomen
Schijnt iets te zijn om van te dromen.
En een voordeeltje? Voor 't vaderland.

Rustend van des arbeids zwoegen,
En goed gesalarieerd op wachtgeld gesteld
Een zorgloos bestaan, geen hersens gekweld,
Niemand der ambtenaren misgun ik dit genoegten.

Groote hooge oomens verdwijnen van 't tooneel
Raad- of stadhuis of gemeentezaken
Om geen verordening of wat behoeven ze nog te waken,
Op geen administratie kijken ze nog hun oogen scheel.

Tot zolang 't wachtgeld is verstreken
Helmond maakt wat haast met je plannen
En draag zorg voor uwe mannen
Lijf wat in van de omliggende streken.

Met groot Eindhoven, Maastricht en de rest,
Ook hier 'n Groot-Helmond gesticht.
Neen, nu voor geen moeilijkheden gezwicht,
Dat kan er nog wel bij in ons dierbaar gewest.

Komt 't ons wat uit den belastingdruk verlichten,
Op prijs zal dat zeker worden gesteld
Met Mierlo, Stiphout, Aarle en Bakel meegeteld
Ten deele althans - zou zijn 'n goed werk verrichten.

Ant P.J.v.Woensel-Murrer Helmond. Geplaatst in de Helmondse Courant van 9 september 1920

De Leeraarskamer

Aamechtig van het op- en nederschuiven
Naar klassen boven en beneên in druk gesjouw,
Konden de leeraars in het oud gebouw
Ter richting van het westen bij 'n schouw
Behagelijk hun beenen onder tafel schuiven,
Hun kleeren schui'ren, ordenen hun haar
Voor 't spiegelglas, en kijken wijslijk naar
't Vervaarlijk lange zwarte aanplakbord
Waarop verkondigd stonden lang en kort
De legerorders voor het regiment.
Witte gordijnen en 'n bonte zijden doek
Besluerden de glazen. In 'n hoek
Stond de vermaarde kast met derailleering,
'n Boekenschat, en gipsbeeld tot garneering.
De groen-gedekte tafel was voorzien
Van rijk papiergerecht. Toch wist wel deeg'lijk wien
De kachelzorgen waren opgedragen,
Dat achter één der deuren kolen lagen.
Nu zit het korps paleiselijk geschaard,

Inzegening HBS gebouw aan de Mierloseweg

Niet meer als vroeger bij geleenden haard
Van gasfabriek, maar heimatlich in leeren stoelen....
Moog dit hun lage-cijferlust bekoelen !

Werkezel. Uit: "Ûit de school" van J. Stroucken. Feestuitgave van de Academie van het St. Carolus-Borromeus-College (R.K. Hoogere Burgerschool en Middelbare Handelsdagschool) te Helmond bij gelegenheid van de Plechtige Inzegening van het nieuwe schoolgebouw op 14 april 1926.

Inzegening HBS gebouw aan de Mierloseweg

Het nachtlicht op school

De zon zit diep verdoken onder d'einder.
De vlerken van de nacht, roofvogelgrauw,
Slaan vale schaduw over de aarde.
Norsch liggen de onbebouwde akkers
In winterwarrigheid.

't Is in de stad bladstil....
Nog stiller in de buitenwijk, waar rusten
Van overdagsche drukte en bouw en directeur
Der H.B.S. en Handelsschool.

Geblind zijn de oogen van Minerva's tempel.
Slechts één oog vlamt met helder-gelig licht.

'n Zware klok zingt het "Wien Neerlandsch Bloed"
Gevolgd door kinderlijk geklep
Van 't klokjen uit het Kapucijnenklooster,
Waar middernacht 't gebed begint der eerste wake.

De vorst beschildert artistiek de ruiten
Met rilde bloemen bloeiend in het ijs.

Daar kraakt modder-bevroren weg onder
Den straffe stap eens dienaars van
Sint Hermandad en eens
Burgers in zwaren overjas.

Aan 't huis des directeurs slaan zij behaarde hand.
Plots schrikt de schel de onthutste woning door.

Het huis....'t Blijft effen-stil erbinnen.
Want met gerust geweten sluimert
De directeur op 't rechter oor
Pas heeft hij 't loome lijf gewend tot sloomer vreê,
Als hij verschrikt ontwaakt.

En met gespannen oog in 't donker staart,
En met gespannen oor zich opricht in het bed...
Weer wordt gescheld dat 't relt zoo fel,
Hij ducht dat gansch zijn kroost
In vligenden galop de veeren ruimt
En paardenhaar-matras.
Dus vliegt hij als-de-bliksem naar het raam,
Hoed- en pantoffelloos, en roept:
"Wie daar?"
Antwoord beneden ijslijk-naar:
"Politie! Er brandt licht op school!"

*Dirk. Gedeelte uit: "Uit de school" van J.Stroucken. Feestuitgave bij de plechtige
inzegening van de R.K. H.B.S. en Handelsdagschool. 1926*

Woning van de directeur van de HBS Mierloseweg

Epiloog.

Veel is betrek'lijk in de wereld. Dit staat vast:
Als ooit in later tijd geleerde vlerk,
Bij globe-wentlen, zoekt naar d' oude school
Omtrent de grootsche nieuwe Lieve-Vrouwe-kerk,
Hij toch waarschijnlijk in het donker tast,
Tenzij 'n exemplaar van dit ons meesterwerk
Zijn speurzinn in het stadsmuseum nog verrast,
Hij blauwen gevelsteen met runen mocht ontdekken
Of bronzen plaat bij lange reeks van hekken.

*Heksluiter. Uit "uit de school" van J. Stroucken. Feestuitgave bij gelegenheid van de
inzegening van de nieuwe school de R.K. H.B.S. en Middelbare handelsschool in
1926.*

R.K. HBS en Handelsschool Mierloseweg

De Zaterdagse Zuid-Koninginnewal

Veel biggen en veel bussen
Veel manden op 't pad
Wat hoopen stroo ertusschen
Veel klompen stank en nat.

Er tjinkt 'n vrolijk wijsje
Dat doet 't carillon
Hoog boven 't biggen-krijschen
De boeren vinden 't skon.

Geen dames en geen stoepen
Je ruikt geen heer-sigaar
Je hoort er hendig roepen
Uit klep-kooi-urinoir!

Je kunt er je niet roeren
Je knie-knikt in 'n gat
De varkens en de boeren
Die vieten 't middenpad.

Naar Nederlands Vorstinne
Heet deez'illustre Wal!
Hoe moet ze dien beminnen
Is't eigenlijk gin skandal?

Protest gedicht van Henri 't Sas, woonachtig op De Wal, geplaatst in de Zuid-Willemsvaart op 11 jan.1930, waar hij werkte.

Keuring varkens voor de markt.

Glorie van Helmond

Heer, gij hebt ons spijkers te maken gegeven,
Wij hebben dezen plicht bij dag noch nacht verzaakt,
Maar door de kracht van Uwen Geest gedreven
Jaar op jaar een behoorlijke winst gemaakt.

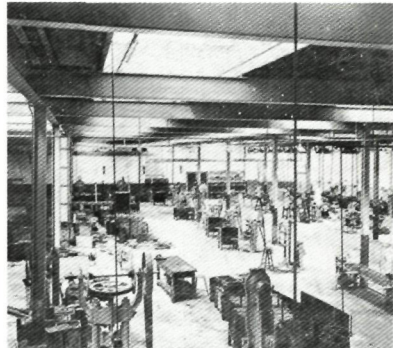
Het is maar een klein artikel, zulk een stukje ijzer
Doch het is iets dat men altijd wel verkoopt;
Daarom namen wij deel aan de regeling der prijzen
Nu in dezen benarden tijd de markt wat verloopt

Uw wegen zijn wonderlijk met den spijker
Gij beloonde onze vlijt met heerlijk contract
Wij krijgen vijf jaar vrij-af en worden steeds rijker
Uw liefde tot ons openbaart zich onverzwakt.

Gij hebt ons spijkers te maken gegeven
En ons gezegend met de gunst van 't syndicaat
Nu zijn wij voorgoed van zorgen ontheven
En van 't dagelijksch gedonder met het proletariaat.

Laat ons goede Heer nu nog lang mogen leven
In gezondheid en voorspoed afwandelen onzen weg
Tot Uwe eer zal er van ons worden geschreven:
"Zij hebben spijkers gemaakt met overleg".

*A.J.D. van Oosten. Uit: de dichtbundel
Tijd der Nooden over de sluiting van het
bedrijf van de Gebr. van Thiel in 1931.
De schrijver en dichter van Oosten
woonde later in Mierlo en was hoofdred-
acteur van het maandblad 't Getouw
van Hatéma in Helmond.*

Interieur Roburfabriek Helmond

Liedjes en gedichten over Helmond 1945-heden

Aan Helmond

Stillekes aon, heb ik oe lief gekregen
Stadje, waar ik al twintig jaor woon.
In de beginne, wè vielde me tegen
Naa vuul ik m'n eigen pas als oewen zoon.

Hóóg staede nergerand aongeschreven
Raauw is oe volk en gij zelf goor van 't roet.
Jao, en da's waor en dè spreek ik nie tegen;
Mar 't hart van oe volk, dat is deur en deur goed.

Laot ze betijen, als ze over oe praoten,
Laot er oe daken ma smoezelig zwart!
Zok om dè alles m'n Helmond gaon haoten,
Roetige stad, mee oe edele hart.

Oude luchtfoto Helmond centrum ca 1940

Ik zie daor oe kerken, 't zie oe fabrieken,
Werken en bidden, zo is 't oe geleerd.
Haauw dèmar vol, m'n roetige stadje,
Dan groeide en gaoget oe nooit nie verkeerd.

Ik haw van oe Helmond, ik moet van oe haauwe
Oeuw edele volk, mee z'n zangerig plat!
Oeuw rokende, smokende, rijzige schaauwe!
Ik haw van oe Helmond, m'n roetige stad.

*Leo Heerkens , Tilburg 1948 (had in 1928 aan de Houtse Parallelweg een wasserij,
was componist en musicus, dirigent en organist)*

Lied van de luchtbrug

De Helmondse gemeenteraad
Zaat mi z'n haand in 't haor
Den inne wou 'n brugske hier,
Den andere wir daor.
Maar toen kwam Froger en di zee
Hou op mi dè gezucht
We hangen naost die aander brug
Er nog ein in de lucht.

*Refrein: 'n Luchtbrug zal er kommen
Al vloekt Helmond dan ook alle duvels uit de hel
'n Luchtbrug zal er kommen
Wie de zaak betaalt, dè zien we latter wel
Al moeten dor vur 'n dil hoizen plat
Gift niks, die zin er tiggerworrig zat
'n Luchtbrug zal er kommen
Zou d'r iemand tegen zing, ik denk van wel:
Van Wel.*

De raod, die hiel 't zwaor geheim
De krant wist zelfs gin fluit,
Dus wier der zwaor gefantaseerd
Al halde dè niks uit.
'n Advertentie in de krant
Verbrook in ins de waas
Maar toen haadde dan ook vur goed
't Gerammel in de glaas.

Refrein

De weg die dan 't kanaal vort snijdt,
Gú dwars dur hois en hof,
Van 't parrek blie niks over host,
Dè wordt toch wel wa grof.
Wie wit, blie dan van ons stadhois
Gin stukske straks mir heil
En naost die luchtbrug kumt er dan

Ok nog 'n lucht kasteil.

Refrein

Een ieder die de brug nie wil,
Stemt woensdag op lijst vier,
Dat is beslist de laatste kans
Dan komt die brug nie hier
En 't mooist van alles blijft bestaan
Dat is ons heel wat waard
Stemt op de lijst van Overzier
Dan blijft het park gespaard
Refrein

Uit: stem nu, verkiezingspamflet van lijst vier, de Katholieke Anti-Luchtbrug partij, mei 1953.

Op de voorgrond de luchtbrug Kasteel-Traverse

Lied van St. Eloy

Als werkerszoon geboren
Werd hij, de smid, verkoren
Om goud te slaan voor 't Koningshof
En hij ontving de hoogste lof
Voor al die zelf gesmede weelde
Die 't oog der fijnste kenners streelde:

*Refrein O Sint Eloy, met de bisschopsstaf
En goudsmitshamer in het graf,
Gij hebt de Christen-zeden
In heid'nen willen smeden
Geef ons, die het ruwste metaal bewerken
De kracht om ons geloof te sterken
Opdat ook wij de hoogste lof
Ontvangen in het Koningshof.*

Met geld en goede gaven
Hielp hij de arme slaven
Aan velen gaf hij een eigen huis
En vrijheid onder 't christenkruis
Als zij in dienst van valse goden
Zich bogen onder God's geboden.

Refrein

St Eloy patroon van de smeden

Die 't ijzer met de hamer
Herscheppen, prijzen samen
De smid, die door het apostelwerk
Op 't aambeeld van de jonge kerk
Zovele heidenharten smeedde
En 't merk gaf van een nieuwe vrede.
Refrein

Als sterk geloofsverbreider
Kreeg hij zelfs staf en mijter
En edelsmid vol eerbetoon
Voor Christus op de hemeltroon
Schiep hij tot sieraad alle zielen
Voor hen die daarvoor wilden knielen
Refrein

Dit lied is opgedragen aan J.H. de Wit (1882-1966 van smidsknecht tot fabrikant) bij gelegenheid van het gouden jubileum van Jan de Wit als zelfstandig ondernemer tekst Frans Babylon; pseudoniem voor Frans Obers Deurne 1961

Lied van dien Burger

In Haarlems tuin geboren heeft hij een goede jeugd gehad
Tot rechtenstudie uitverkoren ja dat leek hem wel wat
Die universiteiten jongen ging het niet goed
Of wou je eerst proberen hoe 't echte leven moet.

*Refrein: Wie werd die burger van die stad
Die vaak te weinig centen had
In zo 'n baan krijgt een mens zorgen zat
Om dit en om dat
Als stuurman kom je in de knoei
Want alles moet daar op de groei
Toch kreeg ie vaak die Haagse Heren
Plat voor dit en voor dat
U kreeg ze plat voor Helmond stad.*

De advocaat uit Utrecht werd toen Bolsward eerste man
Met kievitseï en een borrel Bokma Frysk koffie per kan
Het elluf steden rijden leek hem voor zich niet wijs
Maar als onvervalst Rayonhoofd kreeg je hem niet van het ijs.

Refrein:

Na al die tijd in Friesland dacht hij kom ik wissel een keer
Een stad in Bourgondisch Brabant wat wil je nog meer
Zaterdag de markt bezoeken met 'n goei sigaar
Het leven is daar heus zo slecht niet samen met elkaar.

Refrein:

Tekst T.van der Laan, muziek R. van Vlerken. Lied op mr J.A.C. Geukers, burgemeester van Helmond van 1966 tot 1986.

Welkomstgroet van de gildes aan de nieuwe burgemeester; foto atelier Prinses

**Welkomst'Groet aen d'Edele Bewindslieden van onze goede Stad
Hellmont benevens aen alle Hooggeëerde Bezoekers**

Sijt Welkom hier. Op dezen stond
Ghij allen die hier staat in 't rond
Bijzonders wethouder van Deutekom
Een Hoovereereend Wellekom!

Maar ook ghij burgers allegaer
De orgelman wenst u voorwaer
Een schoone dag, gezelligheid
De kunstenaers zeer veel profijt!

Beluister tevens in dit lied
't Geen d'orgelman ten wenschen biedt
En wat hij draait aen 't Pierement
Uit vroegre jaeren welbekend.

Ook orgelvreugd stijgt er ten top
En drinkt ghij daer een glaesje op
Na afloop kunt g'u nog verblijven
Maar laet u zelf dan thuiswaerts rijen.

De laetste beê van d'orgelman
De schoonste die hij preevlen kan
Hij hoopt voor u, oh braave vrienden
Dat ghij "Uw slinger steeds moogt vinden"

Begin de dag met fikschen zwaai
Houdt welgemoed "Uw eigen draai"
Dan krijgt ghij, wat hij zelf bezit:
"Een leeven waer muziek in zit!"

J.J.

Door eenen braaven orgelman aangeboden bij de opening van de leerzame vertooring van veelderlei ambachten, konsten en bedrjvingen op 30 april 1970.

Carnavalslied “ Het Woningenwoud”

We krijgen op de Markt
Ieder een Helmondse primeur
We gaan een heel mooi woningbosje bouwen
Heel geen woningnood meer
Afgelopen met het gezeur
O verliefden en verloofden ga toch trouwen
Je krijgt een woning in de city
Midden in de stad dan zit je hoog en droog
en zo van “ Mens wie doet je wat?”

*Refrein: Dan kruipen we in de bomen
En dan zitten we op de blaadjes
En dan zijn we met zijn allen
Met z'n allen beste maatjes
En dan zitten we heel gezellig
Thee te drinken op de takken
Ja, als vogeltjes zo vrij
En zalig vogeltjes te bakken
We voelen het als een Helmonds heiligdom
Ja, dat fraaie woningwoud van Pieter Blom.*

't Was een heel gedonder in de hellemondse raad
Om zo iets progressiefs maar goed te keuren
De een die vindt dat 't lelijk, d'ander dat het prachtig staat
Uiteindelijk zal het dan toch gebeuren
Wie daar dan straks gaat wonen krijgt z'n eigen mooie nest
Dan gaan we heel voorop. En dan is Holland op z'n best!
Refrein:

*Tekst en muziek Bert Kuijpers Helmond
1973-1975. Gezongen tijdens carnaval
door de Prinsenzangers.*

*De Paalwoningen, architect Piet
Blom*

Hellemond skruwt

As gai net as ik hier geborren bent
En de stad op oe doimpje, of nog better kent,
Dan denk ik dè gaj ok hetzellefde het.
Degge skruwt um de dingen van vruger, woraachter
'n punt is gezet.

*Refrein: Hellemond skruwt, wôr 't ooit hi gelachen.
Hellemond skruwt, want 't du toch zo 'n zir.
Hellemond skruwt, wôr 't eiglijk wil lachen,
Mar och dien tijd, die kumt nie mir.*

Op 30 april wier een grout fist gevierd.
Overdag vur de joong wier de glijer en fiets mî oranje versierd.
En 'soaves de mert op, dor moeste dan zijn.
De kiosk vol muziek en mi kaf op de keien, wâ danste dè fijn.
Refrein:

De voetbrug, gebouwd 1915, afgebroken 1972

De kiendjes die spulden ok better as naw
Mi n'n buil van de soiker dor vliegerde mi 'n klèn stukske taw.
En wie witter watter precies wordt bedoeld?
Als we proatend van vruger baj het bokspringen zeggen
dè haj hi geloeld.

Refrein:

D'r waar mar ein stoplicht dor ginds baj de brug.
In 'n hok op die voetbrug dor zaat dan ne plisie en die float oe terug
En wier 't op zotterdag ooit es hil laat,
Geengde dur nor de poaterskerk wor ge um vier uur 'n vissersmis
haad.

Refrein:

De Kofa, Kees Grootjes, begrippen van toen.
En drie bioskopen um een keus oit te doen.
De knaal dicht gefrorren; toen waar het pas kaaw.
't Is het Helmond van vruger, wor ik as ik t'rugdenk het miste van
haaw.

Refrein:

*Uit de CD "Umdekker zo van haaw!" tekst en muziek Loek van Poppel, Edwin van
de Kerkhof en Cor Verbakel.*

Helmond-lied

Als ik op reis ben, ver in vreemde landen,
Ben ik soms langere tijd hier vandaan.
Dan blijft steeds een warm gevoel in mij branden
Voor deze stad, waar mijn wieg heeft gestaan.

*Refrein: Helmond, stad waar ik ben geboren,
Helmond, jij bent me zo vertrouwd;
Geen and're stad kan me meer bekoren,
Geen and're stad waar ik zo van houd.
Met je kasteel en je smalle straten,
Kroegjes vol warme gezelligheid,
Steeds meer zal ik me op jou verlaten,
Helmond, mijn stad voor nu en altijd.*

Je bent niet rijk, maar je hebt veel allure
Je Brabantse humor wordt alom geroemd,
Daarom blijft de liefde in 't hart altijd duren
Van hem die zich met recht een Helmonder noemt.

Refrein:

Geschreven en gezongen bij gelegenheid van het 800-jarig bestaan van de stad Helmond. Tekst en muziek zijn van C. Swinkels. De naam Helmond is voorzover bekend voor het eerst genoemd in een Bulle van Paus Alexander III uit 1178.

Kasteel Helmond

Het kanaal

Als je je ooit eens verveelt
Ga je samen lekker vissen
Alle vissen worden eerlijk gedeeld
Daarom is zo'n kanaal 'n genot voor allemaal
Ook al is't niet klaar toch kunnen wij 't niet missen

*Refrein: 'n kanaal in de stad 'n kanaal in de stad
Is iets anders dan zand en wegen
'n kanaal in de stad dat heeft zijn voor, wist je dat
Ja dat klopt maar ook zijn tegen.*

Het kanaal in de stad

Er zal handel komen hoor
Laat ons daar maar vast op klinken
En ons Helmond groeit en groeit maar door
Daar is zo'n kanaal een genot voor allemaal
Kijk goed uit dan zul je vast ook niet verdrinken.
Refrein

Boten komen er steeds meer men zal hier de lucht bederven
Door de stank van stilstaand water meneer
Daarom is zo'n kanaal juist de pest voor allemaal
Door 't kanaal zal menig Hellemonder sterven.
Refrein

Ben je erregens te laat
Een kwartier of maar heel even
Nou dan heb je nu je smoesje al paraat
Daarom is zo'n kanaal een genot voor allemaal
een gesloten brug kun je de schuld goed geven.
Refrein

Het kanaal doorsnijdt de stad
hier de armen daar de rijken
het contact is weg zo je dat al ooit had
daarom is zo'n kanaal een genot voor allemaal
in de armoe staan we heel alleen te kijken.
refrein

Uit de revue "De zilveren schaar" uitgevoerd door de leerkrachten en leerlingen van de Goede Herderschool in 't Speelhuis op 8 maart 1978. (6 maal)

Op de opening van het stadhuis

De secretarie groeide ver uit zijn jasje
Veel moest er verplaatst, het kasteel werd te klein
Naar Stiphout de Markt en ook de Smalle haven
Men wist op den duur niet meer waar men moest zijn.

*Refrein: Helmond het is er nu gekomen
Geen gezwerf meer van ambtenaren
Veel zitten er nu weer bij elkaar
Niet alle diensten zijn hier gevestigd
Hoe groot het is al te klein hiervoor
Dat kan misschien op den duur nog komen
Helmond je hebt toch je stadskantoor.*

Hoog in het gebouw troont nu de burgervader
Zijn secondanten zeer mooi en riant
Ze kunnen van hieruit de stad overzien
Dus nu loopt er tenminste niets meer uit de hand.

Refrein:

Tekst C.v.d.Sande; muziek C. Swinkels. Gezongen bij de officiële opening van het stadskantoor aan de Weg op den Heuvel op 21 november 1980.

Stadskantoor Weg op den Heuvel Helmond

De Bosse Tram

Ik ben machinist op de Bosse Tram,
Die loopt over Helmond naar Ommel.
Het duurt wel lang, mar ge komt altijd an,
Mè deez'gezellige schommel.

Hij piept en hij knarst,
Hij belt en hij fluit
En blaast al 't mertvolk vóór zich uit.
En wie daarom niet naar hem luisteren wil,
Die pikt hij pardoes in zijn bil.

Dit gedichtje uit "De Goede Moordenaar", een eenmalige uitgave, die in 1983 verscheen bij het 100-jarig bestaan van de tramverbinding Den Bosch-Helmond-Asten. Reisduur ca 4 uur; op 2 mei 1883 vond een dodelijk ongeluk plaats; vandaar de bijnaam de goede moordenaar. Deze tram heeft gelopen van 1883 tot 1934.

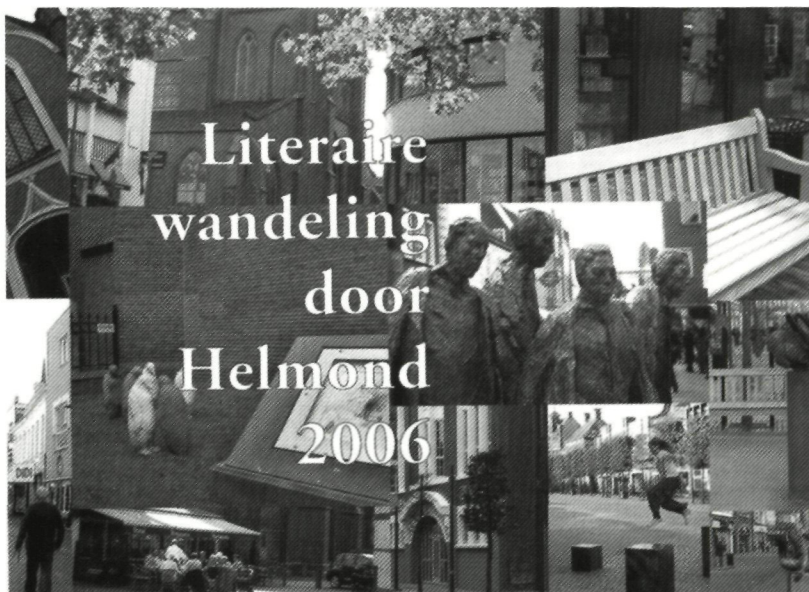

De Bossche tram op de Markt in Helmond

Uit "Zuidwal"

De vader vult de glazen, de moeder breijt in treur.
De jongen buigt de takken van de hemel.
Even is hij terug, verdwijnt in zichzelf en
Schemert in een toekomst, die zo lang verleden is.

Hans van de Waarsenburg. Winnaar literatuur Oevreprijs 2004

Wegwerpgedicht bij de stenen klomp in de Veestraat

Dit is een soort van Manneken Pis
Naar Helmondse begrippen
Maar hoewel 't een Helmonds manneken is
Gaat het ons nou al ontglippen
De Aa blijft dan wel bovengronds
De Raad heeft dat beklonken
Dit Manneken is echter (onder ons)
In z'n eigen Pis verdronken.

Naar aanleiding van de literaire wandeling door Helmond maakte Bert Kuijpers een satire op een "monument" op verzoek van het Eindhovens Dagblad en geplaatst onder Helmonds Dagboek door Jan Traverse. 2006

De oude Aa vanuit de Veestraat

Veul ète is nie gezond

As ze bai de slachter iets moes hale
Waar dè toch mar skonne skijn
Ze konne gin goei vlis betale
Dan vroeg die vent: Wat mag het zijn?
Och slachter 'n lepke durrege
En pèrt er mioew mes 's op
Dan ken ik d'r 'n hortje tege
Ze ète de orre van 'we kop

*Refrein: of 't ne mik is
Of ok ne worst
Ach 't gi altijd mis
Dê witte wel
Of ie now dik is
Of allein korst
D'n and'rekrie 't vlis
En gai 't vel*

Oude woningen in Helmond

Ze waar geborre in 't Haagje
Ze han ne winkel in de stad
Dus hurde ze niks as: Gedraag je
'n fijn jeugd ha ze nie gehad
Ze waar knap, hoefde nie te vente
Verkering op den Hirrenbult
Ze trouwde jonk mar zonder cente
As ze vlis krig, waar dê zult.

Refrein

D'r vent die viêt 't leste stukske
En li de worst gauw in de kast
Hai zi: dè is nog 'n gelukske
Dè daile we de zondig vast
Ge ziet, zo gigget in 't leve
Ons moeder li daar op de grond
Di lesje wil ik allie geve
Veul ète is nie gezond.

Uit "i oug dè moet ôk wa" 2006. Teksten Hans van den Heuvel. Melodieën Frans van Daal. Arrangementen Cor Britsemmer

Hotel Restaurant St. Lambert

Ik was kind in dit hotel
En mocht elke dag
logeren in mijn eigen huis
samen met handelsreizeigers
rusteloze mannen
die aan de leestafel voor
de laatste mop vertelden
terwijl mijn moeder
vanuit de keuken riep:
“De soep kan door!”

*Hotel-restaurant St Lambert
Kerkstraat Helmond*

Ik was kind in dit hotel
en voelde me hier veilig
met God naast de deur
en aan de overkant
Het Goedkope Winkeltje.

Maar de tijd verglijdt
en de stad met dit hotel
werden afgebroken
om opgebouwd te worden
en goedkoop
duurkoop werd.

En toch,
als ik hier binnenga
zitten er nog steeds mannen
aan de leestafel voor
en godzijdank
kan de soep weer door.

*Jacques Vriens 2006. Hij won de Oevreprijs als onderdeel van de tweejaarlijkse
Literatuurprijs Helmond*

Droom

Ik heb vannacht zo raar gedroomd,
Dat wil je echt niet weten
Misschien had ik teveel gedronken
Of iets verkeerd gegeten.

Het was in elk geval heel raar
Ik kon het niet verklaren
Ik droomde: In mijn brievenbus
En dat was dus het rare.

Daar lag een mooie groene brief
Of ik soms komen wilde
Naar 't vierde lustrum, dat vandaag
Gevierd werd door het Gilde.

Want dat bestond dus 20 jaar
En da's best een prestatie
Dus vierden ze hun jaarfeest nu
Op een luxere locatie.

En bovendien, verscheen daarbij
Stond ergens in een hoekje
Vandaag het eerste exemplaar
Van een Paul-Jacobs-boekje.

Daar kwam nog bij en dat was iets
Waar men best zwaar aan tilde
Er zijn al mensen twintig jaar
Dus al die tijd bij 't gilde.

Ik droomde dat ik dus inging
Op die mooie invitatie
Met handje kusje en
Een echte felicitatie.

Ik dacht: Ik ga dan iets vertellen
Van mevrouw Hendriks, mevrouw Jansen,
Die nou al meer dan 15 jaar
Naar de kookcursus dansen.

Hoe ze samen naar de markt toegaan
En daar rondsnuffelend lopen
Om alle spullen voor het eten
Zo goedkoop mogelijk te kopen.

En hoe Meneer van de Manakker
Al zo lang schildert en tekent
Wat werkelijk fantastisch is
Als u zijn leeftijd rekent.

En hoe Jan Vriends al twintig jaar
Zoveel cursussen plande
Om als fervente amateur
Heel slim te zitten zenden.

En wie maakte met zijn stambomen
Zoveel cursisten blijer
Al 17 jaar aan een stuk
Da's meneer Bodemeyer.

En kijk eens hoeveel handwerktaent
In Helmond zit verscholen
Dat mooi tot leven werd gewekt
Door 't werk van mevrouw Coolen.

En denk ook even aan Jan Smit
Hij kan misschien niet zingen
Maar hij regelde hier bij ons
In Helmond heel wat dingen.

Hij woont nu wel in Bloemendaal
En da's een beetje balen
Maar hij leverde voor het boek van Paul
Nog wel een bende verhalen.

En denk aan Nico Veldkamp en
Ben Polling en Jan Beekman
Dan raakt een mens toch diep ontroerd
Je wordt er helemaal week van.

En denk aan de cursus samenspraak
Voor heel veel allochtonen
Die zo dan hier hun inburgering
In Hellemond bekronen.

En natuurlijk ook Ad Tuytelaars
Die afscheid heeft genomen
Maar uit respect voor 't Gilde hier
Vandaag ook is gekomen.

Ik droomde maar, ik droomde maar
't Begon zelfs leuk te worden
Maar plotseling toen riep mijn vouw
Me heel wreed tot de orde.

Ze schudde me wakker en ze riep:
Ga nou niet liggen dromen
Wil jij als wiedeweerga eens
Je bed uit zien te komen.

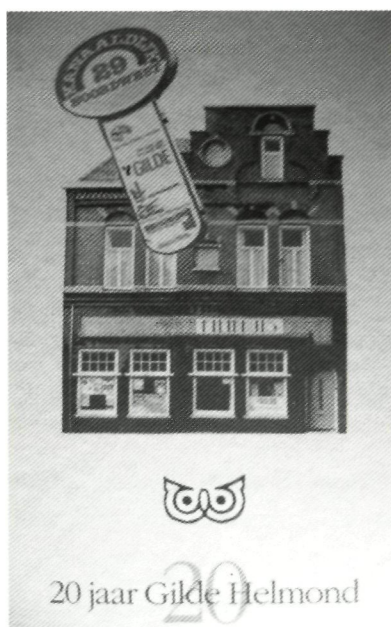
't Is al middag man, te gek
Gij herdertje bij nachte
Hup, onder de douche en aankleden
't Gilde zit te wachten.

En ik dacht – zo duf als ik nog was –
Waar was ik nou gebleven?
En toen heb ik mijn droom
Maar heel snel opgeschreven.

En ik herinnerde me nog
Iets van Marco Borsato
Zoiets van Dromen zijn bedrog
Maar zoals dat dan gaat zo.

Je schrijft je laatste regels op
En denkt dan tot besluit:
Ze mogen dan bedrog zijn, maar
Soms komen dromen uit.

Donderdag 14 december 2006 Bert Kuijpers. Gezongen bij gelegenheid van het 20 jarig bestaan van Het Gilde Helmond als een ode aan alle vrijwilligers in Helmond.

Jubileumboekje Gilde Helmond

Beeld- en Poëzie

Hoe hoog je ook stijgt
De hand die je krijgt
Geef die door aan die ander beneden
't Is de helling die telt
Want roem, eer en geld
Zijn weldra in 't verleden verleden.

Bert Kuijpers. De beeld- en poëzieroute is een initiatief van Junior Kamer Peelland en uitgevoerd door de Stichting Beeld- en Poëzie in Helmond.

West-Ende

Waar West aan 't end is. Oost begint
De ene hand de andere vindt
Het water strekt zich als een lint
Dat allen strikt en zo verbindt.

Bert Kuijpers 2006 op gevelsteen op hotel West End

Banken in het voetgangersgebied

Je zou de rust moeten hebben
Van een vogel gezeten op een tak
De voorzichtigheid van te staan aan een afgrond
De lichtvoetigheid van te lopen op dun ijs.

Willem Hussen

Je hebt de dingen niet nodig om te kunnen zien
De dingen hebben jou nodig
Om gezien te kunnen worden.

K. Schippers

Bij de boekhandel

Hier ga ik open als een boek
Ik wil mezelf eens lezen
Bladeren en kijken
hoeveel pagina's ik tel
Of ik een sprookje ben
Of meer een studieboek
Zou ik mij kopen?
Lenen bij de bieb?
Alleen stiekem lezen hoe ' d afloop
en zachtjes terugzetten in de kast.

Uit: Jij bent mijn mooiste landschap. Ted van Lieshout

Loflicht op Helmond

De zaterdagse markt, omspeeld door klokkenluiden,
het kroegrumoer van het havenplein,
't zal voor een ander anders zijn.
Hij zal het wellicht duiden
als akelige kakofonie.
Voor mij is het pure poëzie.

Een nutteloos kanaal, misplaatste gebouwen,
foeilelijk al van origine.
En menigeen zal 't zo wel zien
als summum van het grauwe,
troost'loze resten industrie.
Voor mij is het pure poëzie.

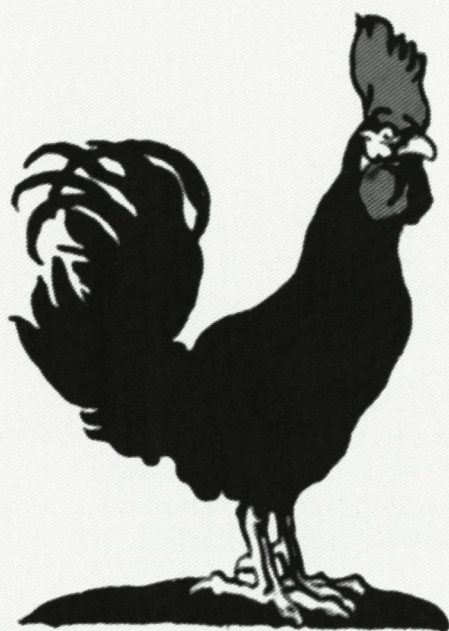
Een middeleeuws kasteel, getekend door de tijden,
omgeven door amechtig groen.
De vreemde moet 't ermee doen,
zal er geen woord aan wijden.
Bij hem geen spoor van euforie.
Voor mij is 't pure poëzie.

Een ruw, rauw dialect, met schorre schelle klanken,
heel hard en verre van verfijnd.
De vreemde, die 't de oren schrijnt,
zal voor de eer bedanken,
voelt daarvoor weinig sympathie.
Voor mij is 't pure poëzie.

De vogel nu de helm ontvliegt
en zijn stad in zijn zangen wiegt.
Ziet in die stad – zo veel verguisd –
de ziel van echtheid die daar huist.

“Ik hou van helmond” is zijn refrein.
Alliteratie!
Dat kan geen toeval zijn.

*Bert Kuijpers 23 januari 2007. Dit gedicht werd gemaakt ter gelegenheid van de
landelijke Gedichtendag 2007*

MEN'EER VA' NUKKEN
DRAAGT EE' KLEED VAN DU=
ZEND STUKKEN
ZONDER NAALD OF ZON=
DER DRAAD,
EN TOCH STEE'-G-ET'EM
NIE' KWAARD.

Geraadpleegde literatuur

Hans van Straten, "*Razernij der liefde*" uitg. De Arbeiderspers
Elisabeth Venekamp e.a. "*Spiegel Historiael*" Fibula-van Dishoeck
1968 en 1983

A.M, Frenken, "*Helmond in het verleden*" 1928 Verhagen-de Reijdt
Helmond

Jan Zeeuwen, *Leo Heerkens over Helmond*, Helmonds Heem september
1984

J.J.F. de Waal, *Helmondse namen in het verleden en heden*, Helmonds
Heem juni 1985

Giel van Hooff, *Werkend verleden*, St Industrieel Erfgoed Helmond
1996 en 2006

Hans van Maanen, "Encyclopedie van Misvattingen"

Jan Engelman en Wouter Raap, "*Twee muzen*" Uitgave CPNB

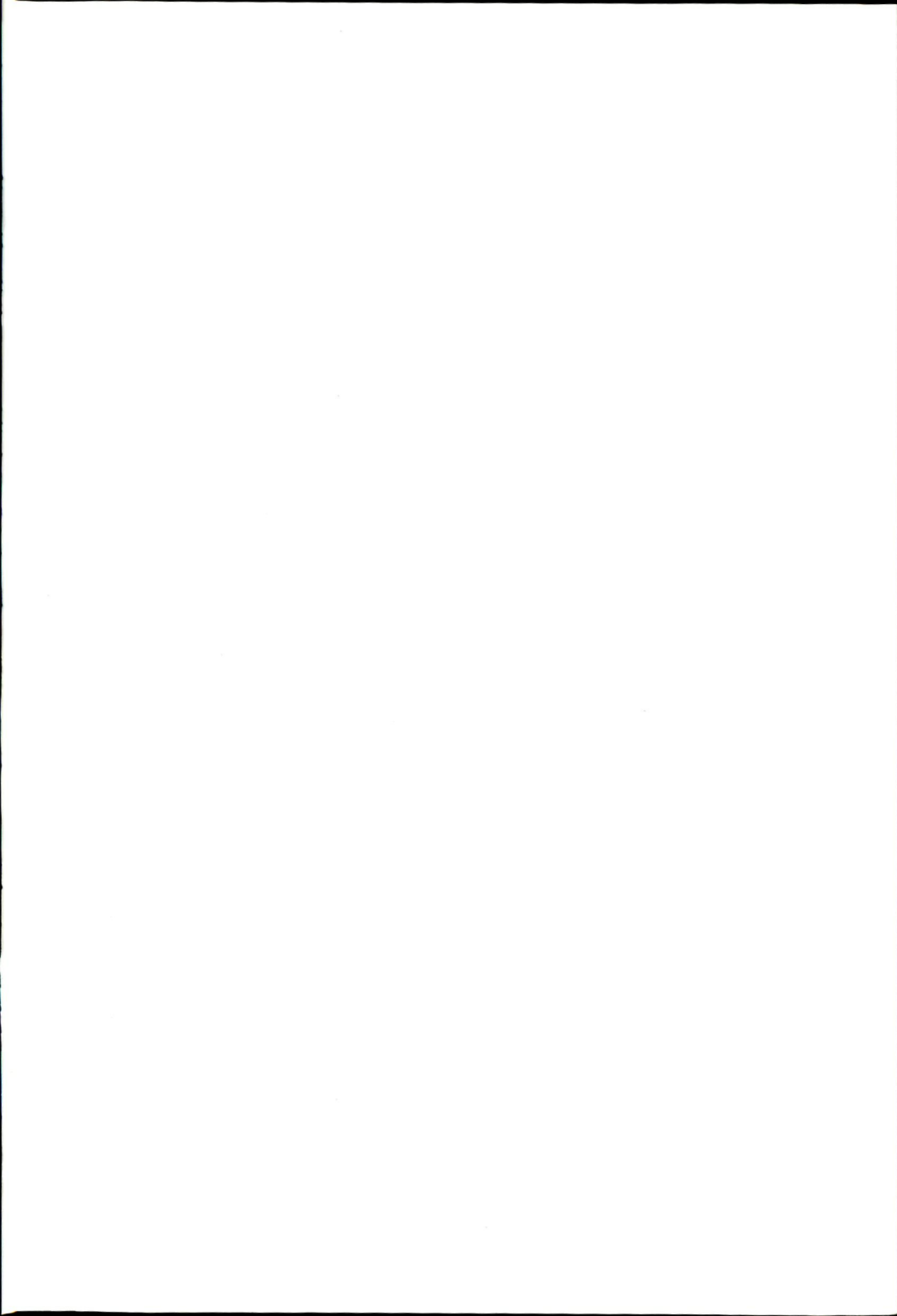
H. Ooms, *Crisis in de traditionele volksmuziek*, Spiegel Historiael,
november 1983.

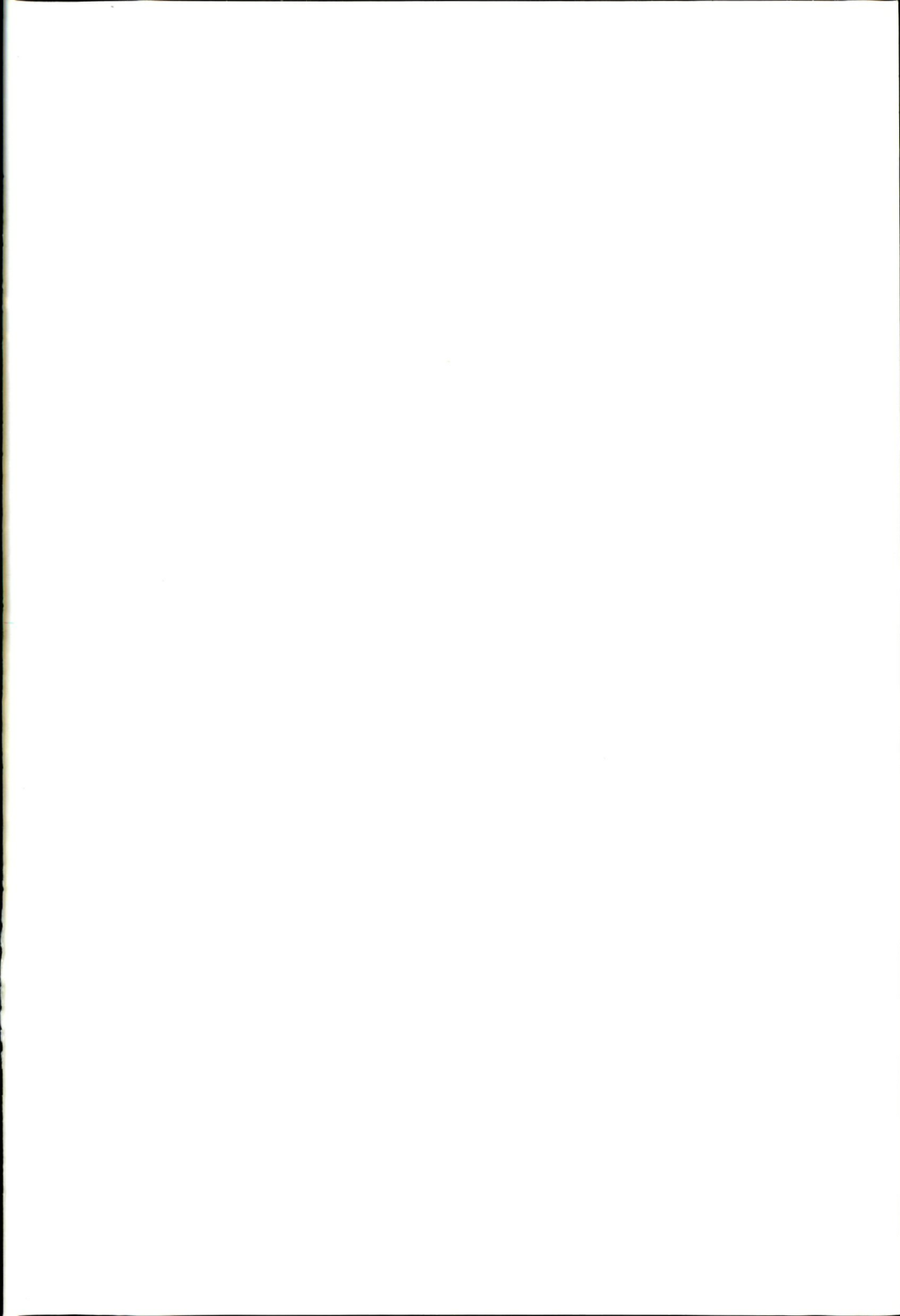
Geert-Jan van Bussel, *Acht eeuwen Helmond, de Helmonders en hun
soldaten*, 1991

Jos van Wel, *De zingende Vink*, Heemkundekring Peelland 1985.

J. Stroucken, "*Uit de school*" electr. drukkerij Fa Gebr.v.d.Burgt
Helmond 1926

A.M. Frenken Pr. "*Helmond in het verleden, deel I*", uitgave Prov.
Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant. 1928.
<http://www.literatuurgeschiedenis>.

Jan Visser Museum

De Heemkamer is gevestigd in het Jan Visser Museum
Keizerin Marialaan 5 5702 NR Helmond